

Aspecte legislative, teoretice și de practică judiciară referitoare la acordul de recunoaștere a vinovăției

Dr. Marius Ciprian BOGEA

Universitatea George Bacovia, Bacău, România
bg_cip@yahoo.com

Rezumat: Edictată ca o procedură specială menită să asigure celeritatea desfășurării procedurilor penale, să redevă încrederea justițiabililor în actul de justiție și să contribuie la reducerea costurilor cauzelor penale care se încadrează în condițiile de fond și formă specifice acestei instituții, acordul de recunoaștere a vinovăției are un rol fundamental în asigurarea simplificării primelor două faze ale procesului – urmărirea penală și judecata. Prezenta lucrare se constituie într-un material de analiză a dispozițiilor în vigoare referitoare la instituția abordată (ținând cont de ultimele modificări în materie operate prin Ordonanța de Urgență a Guvernului 18/2016), fiind prezentate opinii doctrinare apreciate ca esențiale în legătură cu obiectul, titularii, conținutul, negocierea propriu-zisă și procedurile în fața instanței. Nu în ultimul rând, nu au fost omise nici aspecte de drept comparat în materie.

Cuvinte cheie: procedură specială; inculpat; apărător; procuror; instanță.

Introducere

Normele actualului Cod de procedură penală și-au păstrat caracterul predominant continental european - care au la bază principiile legalității și aflării adevărului, însă, pentru a se putea asigura celeritate în desfășurarea procedurilor au fost introduse și dispoziții specifice sistemului procesual adversarial, care își au originea în procedura anglo-saxonă. După cum corect a fost apreciat, combinarea elementelor din cele două mari sisteme de procedură penală existente în lume este o formă de convergență a celor mai bune soluții comparate, păstrând însă premisele fundamentale ale procedurii penale europene clasice. În anii anteriori, o asemenea abordare a reprezentat o tendință în dreptul procesual penal modern, efectul fiind că astăzi, cele mai tradiționaliste țări europene (Germania, Italia sau Franța) au în inserat în procedura lor penală dispoziții care își au originea în procedurile penale de tip adversarial [1].

Normele de tip adversarial cu cel mai mare impact asupra destinatarilor legii procesual penale române sunt cele referitoare la justiția negociată, având în vedere și incompatibilitatea conceptuală dintre acestea și regulile ce decurg din aplicarea principiilor legalității și aflării adevărului (principii care impun eliminarea oricărui altor criterii de stabilire a vinovăției și de aplicare a pedepsei în afara celor stabilite prin lege). Sub acest aspect, în actuala legislație procesual penală au fost introduse două instituții în care judecata se desfășoară cu eludarea regulilor clasice specifice, respectiv cercetarea judecătorească în cazul recunoașterii învinuirii (art. 377 Cpp) și acordul de recunoaștere a vinovăției (art. 478-488 Cpp). Dispozițiile în cauză nu aduc atingere dreptului la un proces echitabil ori prezumției de nevinovăție întrucât în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului s-a statuat că dreptul garantat de art. 6 din Convenție nu este un drept absolut, ci unul la care partea poate renunța în mod valabil [2].

1. Definiție. Beneficii și dezavantaje

Procedura acordului de recunoaștere a vinovăției este definită ca fiind o procedură specială, ce derogă de la normele de drept comun, ce se aplică anumitor infracțiuni și constă în înțelegerea între inculpat și procuror, în cadrul căreia primul recunoaște comiterea faptei impuse în sarcina sa, acceptând atât încadrarea juridică dată faptei, cât și aplicarea unei sancțiuni penale, iar cel din urmă este de acord cu aplicarea unei pedepse într-un fel, cuantum și formă de executare acceptabile pentru inculpat [3].

Dintre avantajele introducerii instituției cel mai important îl constituie avantajul *economic*, deoarece modelul tradițional al procesului penal este unul complex și supraproceduralizat, acesta devenind costisitor atât din punct de vedere al timpului, cât și al banilor. Mai mult, procedura acordului de recunoaștere a vinovăției nu numai că reduce durata judecării cauzei, dar va simplifica și activitatea din cadrul urmăririi penale [4].

Un alt avantaj al procedurii acordului de recunoaștere a vinovăției îl constituie *degrevearea instanțelor* de judecată prin soluționarea anumitor tipuri de cauze penale în care nu există o dispută reală potrivit procedurii abreviate a acordului. De multe ori, în cazuri cu probe evidente, singura dispută între procuror și apărător este în privința pedepsei, iar în temeiul dispozițiilor legale care reglementează procedura acordului de recunoaștere a vinovăției, această pedeapsă poate fi negociată fără a fi administrate de către instanța de judecată în mod inutil probatorii care nu au legătură cu obiectul disputei. Se lasă astfel spațiul și timpul necesar aplecării judecătorilor către celelalte cauze care necesită o atenție distribuită pe mai multe planuri, în ideea sporirii calității actului de justiție [5].

De asemenea, printre beneficiile oferite de instituția acordului de recunoaștere a vinovăției se numără și *evitarea stigmatizării sociale*, respectiv *minimalizarea cheltuielilor judiciare suportate de inculpat*.

Elementul psihologic poate fi văzut ca fiind atât un avantaj cât și un dezavantaj. Avantajul constă în efectul pozitiv pe care recurgerea la încheierea unui astfel de acord îl produce la nivelul conștiinței inculpatului, acesta participând la luarea deciziei asupra pedepsei, își păstrează în acest fel demnitatea, dând poate o nouă semnificație respectului față de lege și instituțiile penale. În doctrină s-a situat și opinia conform căreia în astfel de cazuri, participarea inculpatului la procesul decizional este mai mult iluzorie, în condițiile în care de cele mai multe ori acesta nu are pregătire de specialitate [6].

Pe de altă parte, având în vedere că procedura specială a acordului de recunoaștere a vinovăției trebuie adaptată la multitudinea de situații și conjuncturi, au apărut, în literatura de specialitate și o serie de critici.

Corectitudinea și echitatea acestei instituții, ca procedeu de soluționare a cauzelor penale este una dintre cele mai substanțiale critici aduse justiției negociate. Aceasta privește faptul că acuzatul fiind ademenit cu avantaje de ordin cantitativ, este practic determinat să renunțe la inițiativa de a-și mai susține și proba nevinovăției, și de asemenea se pune sub semnul întrebării garantarea dreptului la un proces echitabil câtă vreme societatea oferă inculpatului un stimulent în scopul renunțării acestuia la dreptul lui la judecată. De asemenea, negocierile pentru a încheia un acord vor înjosi anchetatorul, procurorul și judecătorul pentru că vor trebui să se târuiască cu infractorul care recunoaște vinovăția în schimbul reducerii pedepsei [7].

Una dintre principalele critici aduse acestei instituții o constituie posibilitatea ca un om nevinovat să încheie un acord de recunoaștere a vinovăției prin care să recunoască o faptă pe care nu a comis-o doar pentru că nu dorește să riște să fie trimis în judecată și condamnat la o pedeapsă mult mai mare [8]. Pe de altă parte, există și un dezavantaj emoțional în ceea ce privește victima. Aceasta, fiind exclusă de la procesul de negociere, nu mai beneficiază de așa-numitul „efect curativ” care constă în consumarea emoțională de răzbunare a victimei, efect asigurat prin participarea la condamnarea inculpatului de către societate [9].

2. Obiect. Condiții de fond și formă

Conform articolului 479 Cpp, acordul de recunoaștere a vinovăției are ca obiect recunoașterea comiterii faptei și acceptarea încadrării juridice pentru care a fost pusă în mișcare acțiunea penală de către inculpat și privește felul și quantumul pedepsei, forma de executare a acesteia, respectiv felul măsurii educative ori, după caz, soluția de renunțare la aplicarea pedepsei sau de amânare a aplicării pedepsei. Din cuprinsul textului de lege se înțelege faptul că încadrarea juridică a faptei nu poate face obiectul negocierii, inculpatul și procurorul pot negocia doar cu privire la felul, quantumul pedepsei și forma de executare a acesteia. Acordul de recunoaștere a vinovăției se poate încheia doar în cazul recunoașterii comiterii faptei atât în ceea ce privește circumstanțele de fapt ale săvârșirii, cât și încadrarea juridică dată faptei, încadrare ce are în vedere pe de o parte norma de incriminare, iar pe de altă parte, existența stărilor de agravare sau atenuare a pedepsei, a circumstanțelor agravante sau atenuante reale ori personale, legale ori judiciare, așa cum au fost ele reținute în ordonanța de punere în mișcare a acțiunii penale.

Dacă inculpatul a săvârșit mai multe infracțiuni, procurorul trebuie să negocieze cu acesta fiecare pedeapsă în parte și, pentru că legea prevede că obiect al acordului îl constituie și forma de executare a pedepsei, acesta trebuie să cuprindă și quantumul pedepsei rezultante [10]. De asemenea, pedeapsa principală negociată trebuie să fie stabilită într-un quantum determinat. În ceea ce privește pedepsele complementare, acordul trebuie să cuprindă felul acestora, dar și durata în cazul în care a fost stabilită pedeapsa complementară a interzicerii exercitării unor drepturi. Având în vedere că pedeapsa accesorie va fi întotdeauna aplicată în ipoteza aplicării pedepsei complementare a interzicerii exercitării unor drepturi, rezultă că o negociere asupra pedepsei complementare echivalează și cu o negociere asupra pedepsei accesorii [11].

2.1. Condiții de fond privind acordul de recunoaștere a vinovăției. Legiuitorul prevede în art. 478-480 Cpp o serie de condiții care trebuie îndeplinite pentru a putea fi încheiat acordul de recunoaștere a vinovăției, după cum urmează:

1. legea să prevadă pentru infracțiunea sau infracțiunile care fac obiectul acordului pedeapsa amenzii sau pedeapsa închisorii de până la 15 ani. Anterior OUG 18/2016 [12], acordul de recunoaștere a vinovăției nu putea fi încheiat în cazul oricărei infracțiuni, ci doar în cazul infracțiunilor pentru care legea prevede pedeapsa închisorii de până la 7 ani. În cazul celorlalte infracțiuni, era obligatorie sesizarea instanței de judecată cu rechizitoriul și parcurgerea procedurii obișnuite.

2. să fie pusă în mișcare acțiunea penală, iar din probele administrate în cursul urmăririi penale să rezulte suficiente date cu privire la existența faptei pentru care s-a pus în mișcare acțiunea penală și cu privire la vinovăția inculpatului. După cum corect a fost apreciat, această prevedere este dublată de condiția punerii în mișcare în prealabil a acțiunii penale, știut fiind faptul că acest act procesual nu poate fi dispus, potrivit art. 309 alin (1) Cpp, decât în cazul în care există probe din care rezultă că o persoană a săvârșit o infracțiune și nu există vreunul dintre cazurile de împiedicare prevăzute la art.16 alin (1) Cpp [13]. Această condiție urmărește punerea în acord a instituției acordului de recunoaștere a vinovăției cu principiul aflării adevărului real, deoarece este permisă încheierea lui doar în cazul în care există suficiente date cu privire la infracțiunea săvârșită și la vinovăția inculpatului. Dată fiind importanța principiilor prezumției de nevinovăție și al aflării adevărului, aplicarea lor nu poate fi pusă în discuție nici în cazul încheierii unui acord de recunoaștere a vinovăției, astfel încât instanța va fi obligată să respingă acordul dacă probele administrate nu sunt suficiente pentru a înlătura, dincolo de orice îndoială rezonabilă, dubiul cu privire la săvârșirea faptei de către inculpat. Prin urmare, în cazul în care instanța apreciază că probatoriul administrat nu dovedește că fapta există și că a fost săvârșită de inculpat, va respinge acordul de recunoaștere a vinovăției, chiar dacă inculpatul a recunoscut comiterea faptei [14].

3. inculpatul să fie o persoană fizică majoră, minoră sau o persoană juridică. Potrivit art. 478 alin. (6) Cpp, inculpatul minor poate beneficia de această instituție, cu încuviințarea reprezentantului legal.

4. inculpatul să fie asistat de un apărător ales sau desemnat din oficiu. Asistența juridică este obligatorie pe tot parcursul negocierilor, chiar până la momentul semnării inclusiv, rolul apărătorului fiind acela de a-i explica inculpatului ce presupune procedura acordului de recunoaștere a vinovăției, avantajele și dezavantajele acesteia. Nerespectarea acestei dispoziții legale atrage nulitatea absolută a actului.

5. inculpatul să recunoască expres comiterea faptei și să accepte încadrarea juridică pentru care a fost pusă în mișcare acțiunea penală. Recunoașterea comiterii faptei trebuie să rezulte dintr-o declarație expresă a inculpatului, acesta trebuind să accepte încadrarea juridică astfel cum a fost stabilită de organele de urmărire penală.

6. înțelegerea dintre procuror și inculpat privitoare la felul, quantumul pedepsei, forma de executare ori renunțarea sau amânarea aplicării pedepsei. Legea prevede că pot face obiect al negocierii felul pedepsei (desigur în situațiile în care textul de lege incident prevede două pedepse alternative, în caz contrar neputând fi vorba despre o negociere asupra felului pedepsei), quantumul pedepsei (în anumite limite), forma de executare (putându-se ajunge la suspendarea executării unei pedepse în formele și cazurile permise de lege), renunțarea la aplicarea pedepsei sau amânarea aplicării pedepsei, respectiv felul măsurii educative.

7. avizul prealabil și scris al procurorului ierarhic superior prin care acesta să stabilească limitele în care urmează a se încheia acordul.

8. *acordul astfel încheiat să fie avizat de către procurorul ierarhic superior.* În urma acordului procurorului de caz cu inculpatul în privința declanșării acestei proceduri, procurorul de caz va înainta procurorului ierarhic superior un referat în care sunt propuse limitele de încheiere a acordului. Cu toate acestea, nu se consideră că procedura nu se va putea desfășura în cazul în care procurorul de caz nu va propune anumite limite, ci pur și simplu se va limita la a solicita procurorului ierarhic superior să-i precizeze limitele între care poate negocia cu inculpatul. Pe baza avizului scris al procurorului ierarhic superior (aviz care conține limitele de pedeapsă între care procurorul de caz și inculpatul negociază pedeapsa, precum și modalitatea de executare a acesteia), procurorul de caz urmează a proceda la încheierea acordului. După încheierea acordului, este din nou necesară avizarea de către procurorul ierarhic superior, acest aviz putând îmbrăca forma unei mențiuni pe înscrisul în care este consemnat acordul. Această formalitate este impusă de prevederile art. 478 alin. (2) Cpp, potrivit căruia efectele acordului de recunoaștere a vinovăției sunt supuse avizului procurorului ierarhic superior, prin efectele acordului înțelegându-se practic felul și cuantumul pedepsei, modalitatea de executare a acesteia, forma măsurii educative care sunt supuse confirmării de către instanța de judecată [15].

Aceste ultime două condiții sunt privite de către alți autori ca fiind condiții legale de formă [16].

2.2. Condiții de formă privind acordul de recunoaștere a vinovăției. Potrivit art. 481 alin. (1) Cpp, acordul de recunoaștere a vinovăției se face în *formă scrisă*. În cazul în care sunt mai mulți inculpați, dintre care doar unii au încheiat acordul de recunoaștere a vinovăției, pentru restul inculpaților procurorul va sesiza cu rechizitoriu judecătorul de cameră preliminară de la instanța competentă. Pentru inculpații care au încheiat acordul de recunoaștere a vinovăției se va sesiza direct instanța competentă, fiind evident că în acest caz se impune disjungerea cauzei.

O altă condiție de formă este ca acordul de recunoaștere a vinovăției să conțină elementele necesare de identificare a inculpatului, descrierea faptei, încadrarea juridică a acesteia ș.a., aspecte pe care le conține și rechizitoriul. În plus, acordul de recunoaștere a vinovăției trebuie să conțină declarația expresă a inculpatului prin care recunoaște comiterea faptei și acceptă încadrarea juridică pentru care a fost pusă în mișcare acțiunea penală, precum felul, cuantumul, forma de executare a pedepsei, forma măsurii educative, soluția de renunțare la aplicarea pedepsei sau de amânare a aplicării pedepsei cu privire la care s-a ajuns la un acord. În cazul în care acordul privește mai multe infracțiuni, va trebui stabilită pedeapsa pentru fiecare infracțiune în parte, iar nu doar pedeapsa rezultantă, deoarece instanța trebuie să verifice respectarea principiului legalității pentru fiecare infracțiune în parte [17].

3. Titularii și conținutul acordului de recunoaștere a vinovăției

3.1. Titularii acordului de recunoaștere a vinovăției. Potrivit Codului de procedură penală, titularii acordului de recunoaștere a vinovăției sunt *inculpatul și procurorul*. Deoarece legea nu distinge, pot încheia acord de recunoaștere a vinovăției atât inculpatul persoană fizică, cât și inculpatul persoană juridică.

Suspectul nu are posibilitatea încheierii unui astfel de acord, iar procurorul ierarhic superior nu se numără printre titularii acordului de recunoaștere a vinovăției [dar are însă un rol important în încheierea acordului conform art. 478 alin. (2) și (4) Cpp]. Astfel, deși procurorul de caz este titularul acordului de recunoaștere a vinovăției, procurorul ierarhic superior este cel care trasează inițial limitele acordului și avizează ulterior efectele sale. Încălcarea limitelor inițiale ale acordului prealabil, stabilite de procurorul ierarhic superior, poate fi acoperită prin avizul pe care acesta din urmă îl dă asupra acordului însuși, în acest caz neimputându-se respingerea acordului de recunoaștere a vinovăției. Pe de altă parte, lipsa avizului constituie însă un impediment pentru admiterea acestuia, deoarece el ține de regularitatea actului de sesizare [18].

În ceea ce privește inculpatul persoană fizică, posibilitatea este recunoscută atât inculpatului major, cât și inculpatul minor – dar cu încuviințarea reprezentantului lor legal.

Persoana vătămată și partea civilă nu au niciun rol în încheierea acordului de recunoaștere a vinovăției. Procurorul de caz nu are obligația să le consulte cu privire la încheierea unui acord de recunoaștere a vinovăției sau cu privire la individualizarea sancțiunii care urmează a fi aplicată inculpatului. Cu toate acestea, având în vedere și Decizia Curții Constituționale nr. 235 din 7 aprilie 2015 [19], precum și

modificările survenite prin OUG nr. 18/ 2016, deși partea civilă și persoana vătămată nu vor fi implicate în procedura de încheiere a acordului de recunoaștere a vinovăției, ele vor fi citate în fața instanței de judecată, vor putea formula excepții și vor putea pune concluzii.

3.2. Conținutul acordului de recunoaștere a vinovăției. Potrivit art. 482 Cpp, acordul de recunoaștere a vinovăției cuprinde:

- data și locul încheierii;
- numele, prenumele și calitatea celor între care se încheie;
- date privitoare la persoana inculpatului, prevăzute la art. 107 alin. (1);
- descrierea faptei ce formează obiectul acordului;
- încadrarea juridică a faptei și pedeapsa prevăzută de lege;
- probele și mijloacele de probă;
- declarația expresă a inculpatului prin care recunoaște comiterea faptei și acceptă încadrarea juridică pentru care a fost pusă în mișcare acțiunea penală;
- felul și cuantumul, forma de executare a pedepsei precum și forma măsurii educative ori soluția de renunțare la aplicarea pedepsei sau de amânare a aplicării pedepsei cu privire la care s-a ajuns la un acord între procuror și inculpat;
- semnăturile procurorului, ale inculpatului și ale avocatului.

4. Negocierea propriu-zisă și forma acordului de recunoaștere a vinovăției

Acordul de recunoaștere a vinovăției este o formă de negociere prin care se ajunge la o înțelegere cu privire la soluționarea acuzațiilor aduse inculpatului fără a se desfășura un proces penal complet, acuzatului garantându-i-se toate drepturile prevăzute de lege. Ca regulă, orice inițiativă de negociere poate fi declanșată numai după punerea în mișcare a acțiunii penale, rezultând că suspectul nu are de dreptul de a încheia un angajament cu privire la vinovăția sa. În acest sens, potrivit art. 479 Cpp, pentru inculpat principala condiție pentru încheierea unui acord de recunoaștere a vinovăției o reprezintă recunoașterea faptei/faptelor imputate, dar și încadrarea juridică dată acestora de către organele de urmărire penală. În cazul în care inculpatul nu recunoaște total acuzația sau acuzațiile care i se aduc, nu se poate demara negocierea.

Din moment ce procurorul a consimțit la începerea negocierilor, incumbă pentru acesta obligația de a reduce consecințele regimului sancționator ce ar putea fi aplicat inculpatului fie cu privire la felul ori cuantumul pedepsei, fie cu privire la modalitatea executării acesteia.

Spre deosebire de legislația altor state (spre exemplu, legislația SUA), legea română nu prevede posibilitatea pentru organele statului de a recurge la alte concesii în afara celor enumerate mai sus. Procurorului nu i se permite reducerea numărului învinuirilor ori gravitatea acestora prin învoirea asupra unei încadrări juridice mai ușoare, de aici rezultând că în legislația noastră obiectul negocierilor este strict limitat și delimitat la cele prevăzute în cuprinsul art. 479 Cpp.

Conform art. 480 alin (4) Cpp inculpatul beneficiază de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei închisorii și de reducerea cu o pătrime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei amenzii. Pentru inculpații minori se va ține seama de aceste aspecte la alegerea măsurii educative; în cazul măsurilor educative privative de libertate, limitele perioadelor pe care se dispun aceste măsuri se reduc cu o treime.

Aspectele negociate de inculpat și procuror vor fi cuprinse într-un acord încheiat în formă scrisă.

5. Procedura în fața instanței de judecată

Potrivit art. 483 alin. 1 Cpp, după încheierea acordului de recunoaștere a vinovăției, procurorul sesizează instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în fond și îi trimite acordul, însoțit de dosarul de urmărire penală.

Deoarece prin încheierea acordului de recunoaștere a vinovăției inculpatul a renunțat la dreptul de a invoca nelegalitatea probelor administrate în cursul urmăririi penale nu se mai parcurge faza de cameră

preliminară. Dosarului de urmărire penală se trimite pentru ca instanța de judecată să constate existența datelor suficiente cu privire la faptă și vinovăția inculpatului. În fața instanței de judecată nu se pot administra probe noi, astfel încât datele menționate trebuie să rezulte din probele administrate în cursul urmăririi penale [20].

Deși în cadrul procedurii acordului de recunoaștere a vinovăției inculpatul recunoaște comiterea faptei în modalitatea descrisă de procuror și acceptă încadrarea juridică stabilită de acesta fiind evident că acceptă tacit legalitatea administrării probatoriului de către organele de urmărire penală, inculpatului nu-i va putea fi interzis dreptul de a invoca nulitatea absolută sau relativă a actelor de urmărire sau să solicite excluderea unor probe în fața instanței de judecată [21].

Sesizarea instanței se face separat în situația în care se încheie acord numai cu privire la unele fapte sau numai cu privire la unii inculpați, iar pentru celelalte fapte sau inculpați se dispune trimiterea în judecată, Procurorul înaintează instanței numai actele de urmărire penală care se referă la faptele și persoanele care au făcut obiectul acordului de recunoaștere a vinovăției.

Inculpatul care a încheiat acordul de recunoaștere a vinovăției, urmează să beneficieze de o garanție în plus în ceea ce privește stabilirea vinovăției sale. Chiar și în cazul în care s-ar dispune reunirea cauzelor, acordul de recunoaștere a vinovăției ar urma să-și păstreze particularitatea sa. Instanța nu va putea agrava situația inculpatului, iar dacă aceasta constată incidența vreunui dintre cazurile de la art. 16 Cpp, nu va putea pronunța achitarea sau încetarea procesului penal, ci va respinge acordul de recunoaștere a vinovăției.

Cu privire la competență, procurorul va sesiza instanța competentă material și personal raportat la fapta și persoana care fac obiectul acordului, indiferent de restul infracțiunilor sau persoanelor care fac obiectul cauzei. În cazul în care inculpatul și partea civilă au încheiat o tranzacție sau un acord de mediere, acestea vor fi atașate acordului de recunoaștere a vinovăției și vor fi transmise instanței de judecată pentru a lua act de ele.

Procedura de soluționare a acordului de recunoaștere a vinovăției presupune parcurgerea unei etape prealabile în care judecătorul verifică dacă sunt respectate anumite condiții prevăzute de lege. Dacă acordului de recunoaștere a vinovăției îi lipsește vreuna dintre mențiunile de la art. 482 sau dacă nu au fost respectate condițiile prevăzute la art. 483, instanța dispune acoperirea omisiunilor în cel mult 5 zile și sesizează în acest sens conducătorul parchetului care a emis acordul.

Instanța se pronunță asupra acordului de recunoaștere a vinovăției prin sentință, în ședință publică, după ascultarea procurorului, a inculpatului și avocatului acestuia, precum și, dacă sunt prezente, a celorlalte părți și a persoanei vătămate.

Pentru ca acordul să fie încheiat în cunoștință de cauză instanța trebuie să stabilească dacă inculpatul înțelege pe deplin specificul procedurii și că este conștient de consecințele încheierii acordului. În cadrul acestor verificări, instanța trebuie să stabilească capacitatea intelectuală a inculpatului de a participa plener la procedura de acceptare a acordului și de a înțelege consecințele acesteia. Totodată trebuie să constate dacă inculpatul a fost recent supus vreunui tratament pentru o afecțiune care i-ar putea afecta consimțământul și dacă acesta a avut posibilitatea de a lua cu bună știință o decizie în privința recunoașterii vinovăției.

Potrivit art. 485 Cpp, instanța sesizată cu soluționarea acordului poate admite sau respinge acordul de recunoaștere a vinovăției.

Dacă admite acordul, pronunță soluția cu privire la care s-a ajuns la un acord, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 480-482 cu privire la toate faptele reținute în sarcina inculpatului, care au făcut obiectul acordului.

Instanța respinge acordul de recunoaștere a vinovăției și trimite dosarul procurorului în vederea continuării urmăririi penale, dacă nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 480-482 cu privire la toate faptele reținute în sarcina inculpatului, care au făcut obiectul acordului, sau dacă apreciază că soluția cu privire la care s-a ajuns la un acord între procuror și inculpat este nelegală sau nejustificat de blândă în raport cu gravitatea infracțiunii sau pericolozitatea infractorului.

În ceea ce privește modul de soluționare a laturii civile, conform art. 486 Cpp, în cazul în care instanța admite acordul de recunoaștere a vinovăției și între părți s-a încheiat tranzacție sau acord de mediere cu privire la acțiunea civilă, instanța ia act de aceasta prin sentință. Dacă instanța admite acordul de recunoaștere a vinovăției și între părți nu s-a încheiat tranzacție sau acord de mediere cu privire la acțiunea civilă, instanța lasă nesoluționată acțiunea civilă. În această situație, hotărârea prin care a fost admis acordul

de recunoaștere a vinovăției nu are autoritate de lucru judecat asupra întinderii prejudiciului în fața instanței civile, înțelegând prin aceasta că hotărârea în cauză are autoritate de lucru judecat în fața instanței civile în ceea ce privește existența faptei și a vinovăției. Prin urmare, în cazul în care între părțile cauzei penale s-a încheiat un acord de recunoaștere a vinovăției, dar nu s-a încheiat tranzacție sau acord de mediere cu privire la acțiunea civilă, instanța civilă, în soluționarea laturii civile a cauzei, nu poate pune în discuție și nu poate să se pronunțe prin hotărârea pe care o dă asupra acestor aspecte ale laturii penale (existența faptei și a vinovăției), ele fiind stabilite deja prin sentința care admite acordul de recunoaștere a vinovăției.

Potrivit art. 488 Cpp, procurorul, inculpatul, celelalte părți și persoana vătămată pot declara apel, în termen de 10 zile de la comunicare. Apelul poate viza numai felul și cuantumul pedepsei ori forma de executare a acesteia și este soluționat cu participarea procurorului și citarea inculpatului.

Instanța de apel pronunță una din următoarele soluții:

- respinge apelul, menținând hotărârea atacată, dacă apelul este tardiv sau inadmisibil ori nefondat;
- admite apelul, desființează sentința prin care acordul de recunoaștere a fost admis numai cu privire la felul și cuantumul pedepsei sau la forma de executare a acesteia și pronunță o nouă hotărâre, procedându-se potrivit dispozițiilor privitoare la soluționarea acordului în primă instanță, neputându-se crea pentru inculpat o situație mai grea decât cea asupra căreia s-a ajuns prin acord;
- admite apelul, desființează sentința prin care acordul de recunoaștere a fost respins și admite acordul de recunoaștere a vinovăției.

6. Aspecte de drept comparat privind acordul de recunoaștere a vinovăției

Încă din cele mai vechi timpuri, sistemul de drept anglo-saxon a acceptat ca un inculpat acuzat de o infracțiune să fie condamnat ca urmare a recunoașterii faptei respective.

Astfel, acordul de recunoaștere a vinovăției poate fi încheiat în majoritatea statelor componente ale SUA cu privire la orice infracțiune, indiferent de pedeapsa. Procedura poate începe imediat ce o persoană a fost pusă sub acuzare, iar dacă inculpatul, inițial, a pledat vinovat, pe parcursul desfășurării procesului poate încheia un acord de recunoaștere a vinovăției. Trebuie menționată particularitatea că acordul cu privire la pedeapsă este supus controlului instanțelor de judecată, iar acordul referitor la fapte se încheie exclusiv în etapa urmăririi penale fără niciun fel de intervenție a instanțelor.

În ceea ce privește negocierea învinuirii, în Marea Britanie și Țara Galilor aceasta are loc între procuror și apărătorul inculpatului, scopul fiind obținerea unei declarații de vinovăție din partea infractorului [22].

Spre deosebire de sistemul de drept din SUA, unde instituția acordului de recunoaștere a vinovăției este aplicabilă chiar și în situația săvârșirii unor infracțiuni de o gravitate sporită, statele UE limitează aplicabilitatea acestei instituții la un număr restrâns de infracțiuni, de o gravitate mai mică.

Astfel, Italia este prima dintre țările continental-europene care a introdus la nivel legislativ procedura recunoașterii vinovăției și a posibilității de a încheia un acord în acest sens.

Potrivit legislației italiene, există două forme procesuale consacrate în privința recunoașterii învinuirii:

- *procedura aplicării pedepsei la cererea părților* - inculpatul, în baza înscrisurilor existente la dosarul cauzei, fără efectuarea de acte de urmărire penală, renunță la dreptul de a contesta învinuirea și implicit la prezumția de nevinovăție, în schimbul diminuării pedepsei. Această procedură se aplică numai în cazul săvârșirii infracțiunilor pentru care legea italiană prevede pedeapsa cu închisoarea de cel mult 2 ani.

- *procedura de judecată simplificată sau „giudizio abbreviato”* care cunoaște două forme: forma simplificată tipică - ce se declanșează la cererea inculpatului în scris sau verbal, această cerere putându-se face până la audierea preliminară a inculpatului, înainte de depunerea concluziilor de către reprezentantul Ministerului Public sau de către apărare, respectiv forma simplificată atipică - privește numai înlocuirea altor proceduri de judecată cu una prescurtată, fără alte condiționări.

Cele două proceduri se pot declanșa exclusiv la cererea inculpatului, iar ca soluții pentru ambele proceduri pot fi condamnarea sau achitarea.

În Franța, din anul 2004 a intrat în vigoare o lege în baza căreia inculpatului care recunoaște comiterea unei infracțiuni pedepsite cu cel mult 5 ani de închisoare, procurorul îi poate propune una sau mai multe pedepse, iar în caz de acord, acesta trebuie să fie omologată de un judecător în ședință publică. Atât inculpatul sau apărătorul său, cât și procurorul pot avea inițiativa demarării acestei proceduri, iar recunoașterea vinovăției cu privire la învinuiri se face oral, printr-o declarație luată inculpatului, ori în scris - în mod excepțional.

De asemenea, nu există posibilitatea negocierii efective a pedepsei, inculpatul putând doar achiesa sau nu la propunerea procurorului. În toate cazurile, prezența apărătorului ales sau din oficiu este obligatorie.

După audierea inculpatului și a apărătorului acestuia și, după caz, a persoanei vătămate (daca a fost identificată și este prezentă), judecătorul pronunță sentința în cuprinsul căreia poate decide admiterea sau respingerea acordului încheiat [23].

Concluzii

Din analiza conținutului reglementărilor în materie, coroborate cu soluțiile adoptate în practica judiciară, apreciem efectul pozitiv al instituției pentru ceea ce înseamnă asigurarea celerității procesului penal și degrevarea organelor judiciare de cauzele incidente, implicațiile practice fiind pozitive, atât pentru justițiabili, cât și organele de stat competente a aplica și dispune în legătură cu această procedură penală specială.

Referințe

- [1] Andrei Viorel Iugan, *Acordul de recunoaștere a vinovăției*, Editura Universul Juridic, București, 2015, p. 7-8;
- [2] Nicolae Volonciu și colectiv, *Noul Cod de procedură penală comentat*, Ediția a 2-a, revizuită și adăugită, Editura Hamangiu, București, 2015, p. 1265-1266;
- [3] Mădălina Pascu, Teodor Manea, *Acordul de recunoaștere a vinovăției*, Editura Universul Juridic, București, 2015, p. 20;
- [4] Andrei Viorel Iugan, op. cit., p. 11;
- [5] Idem [3], p.16;
- [6] Idem [1];
- [7] Idem [3];
- [8] Idem [1], p. 25;
- [9] Idem [3], p. 19;
- [10] Idem [2], p. 1270;
- [11] Idem [3], p. 35- 36;
- [12] Ordonanța de urgență a guvernului nr. 18/2016 pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru completarea art. 31 alin. (1) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, publicata în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 389 din data de 23 mai 2016;
- [13] Idem [1], p. 46;
- [14] Ibidem;
- [15] Idem [1], p. 59- 64;
- [16] Idem [3], p. 41;
- [17] Nicolae Volonciu, Andreea Simona Uzlău și colectiv, *Noul Cod de procedură penală comentat*, Ediția a 2-a, revizuită și adăugită, Editura Hamangiu, București, 2015, p. 1273-1274;
- [18] Idem, p. 1266 –1267;
- [19] Decizia Curții Constituționale a României, nr. 235 din 7 aprilie 2015, publicată în M. Of. nr. 364 din 26 mai 2016;
- [20] Nicolae Volonciu și colectiv, op. cit., p. 1274;
- [21] A. V. Iugan, op. cit., p. 115;
- [22] Idem [3], p. 75;
- [23] Idem [2], p. 77-78.